

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
іноземної та слов'янської філології

А. М. Коваленко

«28» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

другий (магістерський) рівень

АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА

галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

додаткова предметна спеціальність – 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Мова навчання – українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«28» серпня 2020 р

Голова
Семенов О.М., д.пед.н., професор

Суми – 2020

Розробник:

Семеног О.М., доктор педагогічних наук, професор кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Семеног О.М., д.пед.н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітній ступінь: магістр	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки:	
		1	1
		Семестр	
		1	1
		Лекції	
		8	2
		Практичні, семінарські	
		10	4
		Консультації	
		2	
		Самостійна робота	
		70	84
		Вид контролю: іспит	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни, що є унікальною в освітньо-професійній програмі і відповідає діяльності науково-дослідної лабораторії кафедри української мови і літератури «Академічна культура дослідника в освітньому просторі»: формування цінностей академічної культури, зокрема норм академічної доброчесності, мовнокомунікативної компетентності особистості педагога-дослідника, умінь операційної обробки і моделювання академічних текстів різних жанрів, готовності здійснювати академічну комунікацію у процесі презентації матеріалів та результатів дослідження, зокрема, в межах з науковою спільнотою на основі суб'єкт-суб'єктних відносин.

Унікальність **дисципліни** полягає в тому, що вона читається із урахуванням міжнародного проєкту Еразмус+ Жан Моне за модулем «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів» та мікропроєкту українсько-польського проєкту Innowacyjny uniwersytet i przywództwo. Faza IV: strategie komunikacyjne i relacje uniwersytet-szkoła /«Інноваційний університет та лідерство». Фаза IV: комунікаційні стратегії і відносини: університет школа», які виконуються авторкою в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Дисципліна читається з урахуванням міждисциплінарного підходу, в якому поєднані методи лінгвокультурології, когнітивної лінгвістики, педагогічної аксіології, положення когнітивно-дискурсивного, лінгвокультурологічного, лінгвоаксіологічного, праксеологічного підходів.

Регіональний аспект урахуємо шляхом опрацювання на заняттях наукових праць мовознавців і лінгводидактів Сумщини, досвіду Глухівського НАУ імені Олександра Довженка, а також досвіду Сумського державного університету, зокрема проєкту А.Артюхова, Ю.Волка з дослідницької доброчесності.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування цінностей академічної культури, зокрема норм академічної доброчесності; знань з питань академічної етики, культури наукового/академічного тексту, академічної комунікації;
- формування когнітивно-дискурсивних умінь операційної обробки і моделювання академічних текстів різних жанрів, у тому числі засобами цифрових технологій;
- формування готовності здійснювати ефективне діалогове спілкування у процесі презентації матеріалів та результатів дослідження, зокрема, з науковою спільнотою на основі суб'єкт-суб'єктних відносин.

Мета і завдання навчальної дисципліни спрямовані на формування у магістрантів:

- здатності розв'язувати складні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру у процесі професійної діяльності в галузі філологічної освіти та науки, або навчання, що передбачає удосконалення наявних та набуття нових цілісних знань із лінгвістики, теорії літератури,

лінгводидактики, умінь і навичок професійно-педагогічної комунікації державною та іноземною (англійською) мовою (**інтегральна компетентність**).

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування у магістрів передбачених освітньою програмою компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Знання та розуміння специфіки професії і предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять.
	ЗК 2	Здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.
	ЗК 3	Здатність цінувати різноманітність та мультикультурність світу, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці.
	ЗК 5	Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення інформації з різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.
	ЗК 6	Здатність діяти відповідально і свідомо, дотримуватися трудової дисципліни, планування та управління часом.
	ЗК 7	Здатність визначати, формулювати та розв'язувати складні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь з різних наук.
	ЗК 8	Здатність спілкуватися державною мовою, уміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне та писемне мовлення.
	ЗК 9	Здатність спілкуватися іноземною мовою, використовувати знання іноземної мови у професійній діяльності.
	Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ПК-1
ПК-2		Здатність осмислювати мистецтво слова як систему. Здатність до формування індивідуального ораторського стилю; уміння чітко і зрозуміло висловлювати думку, використовуючи знання законів техніки
ПК-3		

		<p>мовлення; вести розгорнутий академічний монолог/діалог із фахової проблематики (лекція, доповідь, виступ, огляд, промова тощо), володіти полемічним мистецтвом.</p> <p>Здатність виконувати різні види лінгвістичного, літературознавчого аналізу, до опанування технології роботи з фаховим текстом, реферувати, анотувати, редагувати, перекладати, укладати, нормативно вживати засоби наукової мови.</p>
	ПК-4	
	ПК-5	<p>Здатність орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну педагогічну та наукову діяльність передовий український та світовий досвід відомих науковців та вчителів.</p>
	ПК-6	<p>Володіння методологією і методами наукового дослідження, уміння виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру.</p>
	ПК-8	<p>Здатність виконувати комплексний дослідницький проект з актуальних проблем філології, методики та інших, суміжних із філологією, галузей знань; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).</p>
	ПК-10	<p>Уміння організовувати освітній процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток учнів або студентів.</p>

2. Передумови для вивчення дисципліни

Зміст курсу пов'язаний з такими навчальними дисциплінами: «Сучасна українська літературна мова», «Стилістика української мови», «Культура української мови», «Лінгвістичний аналіз тексту», «Педагогіка», «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти».

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання		
Знання:	ПРЗ 1 ПРЗ 4 ПРЗ 6 ПРЗ 7 ПРЗ 9 ПРЗ 10	<p>Розуміння шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України в умовах реформаційних перетворень.</p> <p>Поглиблені знання сучасного мовознавства, академічної риторики, культури наукової української мови</p> <p>Розуміння методів та прийомів навчання української мови в закладах освіти;</p> <p>Базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики української мови.</p> <p>Знання академічної риторики, поемічного мистецтва, техніки мовлення, експресивно-логічних засобів мови.</p> <p>Знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.</p>
Уміння:	ПРУ 1 ПРУ 2 ПРУ 3 ПРУ 4 ПРУ 6 ПРУ 8 ПРУ10	<p>Володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики української мови.</p> <p>Уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових для розв'язання проблем професійної (освітньої та наукової) діяльності.</p> <p>Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію.</p> <p>Здатний/а діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>Проектує і проводить різні види занять з урахуванням інноваційних технологій.</p> <p>Бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).</p> <p>Уміє будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення.</p>

Комунікація	ПРК 1 ПРК 2 ПРК 3	<p>Вільне компетентне спілкування державною мовою з широким колом фахівців, із громадськістю у галузі професійної та/або наукової діяльності.</p> <p>Ефективна взаємодія в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп; педагогічна комунікація у процесі навчання/викладання української мови.</p>
--------------------	--	--

Форми навчання: лекційні, у т.ч. мультимедійні, інтерактивні, практичні заняття, , індивідуальні консультації, диспути, дискусії, «круглий стіл», самостійна робота, індивідуальна робота (підготовка наукової статті, виступу на конференцію).

Методи навчання: елементи студентоцентрованого навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивно-комунікативний (участь студентів у вебінарах, тренінгах, конференціях), вебінари, тренінг «Культура роботи з науковим текстом», презентації), навчально-ігрові технології.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль;

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів
90-100	<p>«Відмінно» А – 90-100 Студент характеризується високим рівнем володіння теоретичними знаннями; достатньою мірою володіє науковим інструментарієм, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури; уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; уміє виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіє лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагує науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримується відповідних вимог щодо цитування, правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови; бере активну участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії); ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп. Дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
82-89	<p>«Добре» В – 82-89 Студент характеризується достатнім рівнем володіння теоретичними знаннями; уміньми аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; дотримується в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіє лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагує науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримується відповідних вимог щодо цитування, правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії). Дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
74-81	<p>«Добре» С – 74 – 81 Студент/ка характеризується середньо-достатнім рівнем володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками. Найвищий середньо-достатній рівень сформованості уміньми читати, сприймати науковий текст; виділяти головну, суттєву інформацію; аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіти лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагувати науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримуватися відповідних вимог щодо цитування з першоджерел, дотримуватися правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови; володіти морфологічними, лексичними, синтаксичним нормами. Відповідь загалом послідовна, але допускаються неточності у володінні лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами. Дотримується принципів академічної</p>

	доброчесності.
64-73	«Задовільно» Д – 64-73 Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіти лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагувати науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримуватися відповідних вимог щодо цитування з першоджерел, дотримуватися правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови. Відповідь неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, допускаються неточності у володінні лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами. У цілому дотримується принципів академічної доброчесності.
60-63	«Задовільно» Е – 60-63 Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Студент показує нижче середнього рівень сформованості вмінь аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіння лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагувати науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримуватися відповідних вимог щодо цитування з першоджерел, «непрямого» цитування, «некоректного цитування» з наукових джерел; оформлювати цитати-тези або докази; цитати-аргументи, дотримуватися правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови. Відповідь неповна, допускаються фактичні помилки.
35-59	«Незадовільно з можливістю повторного складання» FХ – 35-59 Незадовільно (з правом перескладання) мають студенти, які відтворюють половину матеріалу. усна чи письмова відповідь неповна або неправильна, нечітка, непослідовна, допускаються грубі фактичні помилки, відсутні приклади. низький рівень володіння навчальним матеріалом. Студент/ка показує низький рівень сформованості вмінь аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів, не спроможний/а відтворити загальновідомі мовні явища й положення.
1-34	«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – 1-35 – не виконав програму курсу, Незадовільно (без права перескладання) отримують ті студенти, які не можуть відтворити теоретичний матеріал, вони не завжди розуміють суть питання, не можуть застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях; відповіді містять грубі фактичні помилки. Наявна відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни, неспроможність дати усну чи письмову відповідь, відтворити загальновідомі методичні явища й положення, простежується систематична не підготовленість до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Такий магістрант потребує повторного прослуховування курсу.

Розподіл балів

Поточний контроль																			Ра- зом	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2								РОЗДІЛ 3						55	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Поточний контроль																				
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2									
Контроль самостійної роботи																				
15					15								15						45	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Засоби діагностики результатів навчання

тестування, наукові статті, відгуки-рецензії, підготовлені студентами, на дослідницькі проекти, презентації результатів виконаних студентами завдань та досліджень, контрольна робота, виступи (доповіді, промови, організація дискусії на наукових конференціях тощо); підготовка папки дослідника з алгоритмом роботи з науковим текстом з метою виявлення плагіату, що ілюстрований текстами; підготовка методичного комплексу щодо виявлення фейкових наукових досліджень.

5. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА: ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ, ЦІННОСТІ

Тема 1.1. Ключові поняття курсу. Академічна культура - невід'ємна складова забезпечення якості освітньої діяльності. Академічна культура учасників освітнього процесу. Академічна культура у вимірах культурно-освітнього діалогу особистостей. Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії: університет-школа.

Цінності академічної культури. Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі. «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG), 2015. Академічні кодекси цінностей. Дослідницька доброчесність. Європейський кодекс дослідницької доброчесності (European Code of Conduct for Research Integrity), 2017.

Тема 1.2. Академічна культура майбутнього педагога-дослідника – основа дослідницького навчання в університеті.

Академічні традиції університетів: ретроспективні аспекти. Посткласичний університет та академічна культура.

Тема 1.3. Сутність і структура академічної культури педагога-дослідника.

Сутність академічної культури педагога-дослідника. Компоненти академічної культури. Лінгвокультурологічний, когнітивний, креативно-технологічний аспекти академічної культури.

Тема 1.4. Академічна культура та етика майбутнього педагога-дослідника у вищій школі.

Поняття «Академічна доброчесність» (academic integrity). Стаття 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (2017) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>), Ключові поняття академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Спільне і відмінне між поняттями «плагіат» (стаття 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права») і «академічний плагіат» (стаття 42 Закону України «Про освіту»).

РОЗДІЛ 2 ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА

Тема 2.1. Наукова мовна культура педагога-дослідника. Академічне письмо.

Словникова, термінологічна, стилістична, бібліографічна культура.

Текстово-жанровий підхід до формування академічної культури: мовнокомунікативні, аналітичні, дискурсивні уміння.

Архітектоніка різних жанрів наукового дискурсу.

Тема 2.2. Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти

Наукові тексти академічного підстилю (статті, дисертації, монографії). Академічний текст, академічний дискурс. Принципи укладання наукових текстів. Положення про Національний репозитарій академічних текстів (2017). Функціональна грамотність педагога-дослідника.

Навчально-науковий підстиль і його жанри: лекції, навчально-методичні видання (підручники, посібники, навчально-методичні збірники, конспекти, хрестоматії тощо).

Тема 2.3. Культура читання наукового тексту.

Особливості аналітико-критичного читання (постановка питань, сортування матеріалу під певним кутом зору, коментарі до фрагментів тексту, рецензування тексту). Операційна обробка наукового тексту. Заголовок наукового тексту. Номінативна, інформативна, експресивно-апелятивна функції заголовка. Використання словників і довідкової літератури в роботі з науковим текстом.

Тема 2.4. Редагування наукового тексту.

Особливості редагування наукового тексту. Види редагування: вчитка; скорочення; обробка; переробка. Мовні засоби української наукової мови. Типові недоліки в оформленні наукового тексту (статті, рецензії, відгуку, анотації). Вимоги до заголовка: відповідність означеній проблемі, лаконічність, однозначність, конкретність.

Змістова насиченість і змістова коректність наукової інформації в основній частині. Збереження концептуальної ідеї дослідження. Логіка переходів від одного параграфу до наступного. Стилїстична одноманїтність формулювань. Дотримання принципу авторської скромності. Висновки наукової роботи. Саморедагування. Авторський стиль наукового письма.

Тема 2.5. Лексикографічна та бібліографічна культура дослідника. Використання словників і довідкової літератури в роботі з науковим текстом.

Академічні словники. "Словник української мови в 20 томах" Українського мовно-інформаційного фонду НАН України та Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України (1-10 томи). Види словників.

Бібліографічна культура. Опрацювання літературних джерел. Бібліографічний опис. Робота з українськими ресурсами мережі Інтернет. Оформлення прїзвищ та ініціалів у науковому тексті та у списку використаних джерел.

Тема 2.6. Переклад наукового тексту.

Проблеми перекладу наукових текстів. Форми та види перекладу. Переклад термінів галузі. Машинний переклад наукових текстів. Причини виникнення помилок під час комп'ютерного перекладу. Типові помилки при цитуванні. Кличний відмінок іменників. Відмінювання українських та іншомовних прізвищ, імен, по батькові, географічних назв. Рід, число невідмінюваних іменників. Аналітична форма вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників. Особливості уживання займенників у науковому стилі. Норми вживання та відмінювання числівників.

Інформаційне навантаження особових дієслів, стійких дієслівно-іменникових сполук, дієслівних форм. Уживання прислівників у наукових текстах. Функціональний діапазон сполучників і прийменників. Видільні або обмежувальні частки у науковому стилі.

Тема 2.7. Термінологічна культура.

Цінність терміна в науковому тексті. Наукова термінологія. Основні вимоги до термінів: точність, асоціативність, варіативність та ін. Особливості синонімії у термінології. Українські відповідники до запозичених термінів. Поняття «авторський термін». Основні способи термінотворення. Фразеологізована термінологія і кліше. Науковий жаргон.

Тема 2.8. Лінгвоперсонологія.

Академічна мовна особистість – ключове поняття лінгвоперсонології. Ідіостиль автора науково-педагогічного тексту. Мовний етикет наукових праць. Покликання як сукупність бібліографічних відомостей про цитовану працю.

Цитування. Види цитат: цитати-тези або докази; цитати-аргументи. Загальні вимоги до цитування. Цитування з першоджерел. «Непряме» цитування. «Некоректне цитування» з наукових джерел. Компіляція і плагіат у наукових публікаціях, у студентських, учнівських роботах.

Тема 2.9. Науковий наставник як мовна особистість.

Наставництво, або менторство. Академічне наставництво. Якості наставника: корпоративність, здатність навчати, відповідальність, якості лідера та ін. Діалогова позиція наукового наставника. Основні соціальні фактори впливу на формування української мовної особистості педагога-дослідника. Діяльність науково-дослідної лабораторії «Академічна культура дослідника», ресурсного центру професійного розвитку вчителя української мови і літератури

РОЗДІЛ 3. КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Тема 3.1.

Академічна комунікація: комунікативні стратегії й тактики

Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці. Наукові конференції, наукові дискусії, творчі диспути як засіб вияву культури наукової мови. Персональні медіаресурси (блоги), у т.ч. для позиціювання результатів наукових досліджень у соціальних мережах.

Тема 3.2. Культура академічної комунікації.

Правила коректного ведення дискусії. Наукова полеміка. Коректні полемічні прийоми. Вербальні і невербальні засоби встановлення і підтримки контакту оратора з аудиторією.

Тема 3.3-3.4. Етичні принципи педагога-дослідника у здійсненні академічної комунікації на суб'єкт-суб'єктній, гуманістичній основі.

Європейський кодекс дослідницької доброчесності (European Code of Conduct for Research Integrity) (2017): надійність у забезпеченні якості наукового дослідження, відображене у побудові, методології, аналізі, використанні ресурсів; чесність у розробці, виконанні, рецензуванні, звітуванні та оприлюдненні дослідження у прозорий, чесний спосіб; повага до колег, учасників дослідницького процесу; відповідальність за дослідження від ідеї до публікації, за управління та організацію дослідження, за навчання, наукове керівництво і наставництво та ін.

Діяльність міжнародних організацій, у яких визначено пріоритети академічної порядності й етичної поведінки в дослідженнях

Міжнародний Центр академічної доброчесності (<http://www.academicintegrity.org/icaei/home.php>), Центр Академічної Чесності США, Міжнародна Асоціація Університетів при UNESCO (http://www.iau-aiu.net/sites/all/files/Ethics_Guidelines_FinalDef_08.02.13.pdf), Європейська університетська асоціація (<http://www.eua.be/>), Рада міжнародних шкіл (<http://www.cois.org/>), Національний центр університетів та бізнесу Великої Британії (http://www.ibe.org.uk/userassets/publicationdownloads/ibe_cihe_report_ethics_matters.pdf).

Тема 3.5. Культура аудіювання наукового тексту.

Способи аудіювання: зосереджене, уважне, неуважне. Види аудіювання: нерефлексивне (уміння уважно слухати), рефлексивне (активне втручання в мовлення співбесідника, створення сприятливих умов для спілкування). Основні стилі слухання: рефлексивне, пасивне, емпатичне, критичне. Культура слухання.

6. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	кон	ср		лек	пр	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
РОЗДІЛ 1. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА: ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ, ЦІННОСТІ										
Тема 1.1. Ключові поняття курсу.	6	0,5	0,5		5	4,5	0,5			4
Тема 1.2. Академічна культура майбутнього педагога-дослідника – основа дослідницького навчання в університеті.	6	0,5	0,5		5					
Тема 1.3. Сутність та структура академічної культури педагога-дослідника	6	0,5	0,5		5	5				5
Тема 1.4. Академічна культура та етика майбутнього педагога-дослідника у вищій школі	6	0,5	0,5		5	7,5	0,5	1		6
Разом за розділом 1	24	2	2		20	17	1	1		15
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА										
Тема 2.1. Наукова мовна культура педагога-дослідника.	2,5		0,5		2	4				4
Тема 2.2. Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти	3,5		0,5		3	5,5	0,5	1		4
Тема 2.3. Культура читання наукового тексту	6,5	1	0,5		5	4				4
Тема 2.4. Редагування наукового тексту	6,5	1	0,5		5	15,5	0,5	1		14
Тема 2.5. Лексикографічна культура дослідника	8	2	1		5	4				4
Тема 2.6. Переклад наукового тексту	6	1	1		4	9				9
Тема 2.7. Термінологічна культура	4	1	1		2	4				4
Тема 2.8. Лінгвоперсонологія	2				2	4				4
Тема 2.9. Науковий					2	4				4

наставник як мовна особистість									
Разом за розділом 2	38	4	4		30	54	1	2	51
РОЗДІЛ 3. АКАДЕМІЧНА КОМУНІКАЦІЯ									
Тема 3.1. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці	5		1		4	4			4
Тема 3.2. Культура академічної комунікації	5,5	0,5	1		4	5		1	4
Тема 3.3. Діяльність міжнародних організацій з етики	5,5	0,5	1		4	4			4
Тема 3.4. Етичні принципи педагога-дослідника	5	0,5	0,5		4	4			4
Тема 3.5. Культура аудіювання наукового тексту	7	0,5	0,5	2	4	2			2
Разом за розділом 3	27	2	4	2	20	19		1	18
Усього годин	90	8	10	2	70	90	2	4	84

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії: університет-школа	2	1
2	Лінгвокультурний аспект академічної культури.	2	1
3	Наукова мовна культура педагога-дослідника	2	
4	Культура академічної комунікації	2	
	Разом	8	2

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії: університет-школа	2	1
2	Науковий текст як комунікативний блок	2	1
3	Редагування наукового тексту	2	1
4	Культура академічної комунікації	2	1

5	Лінгвоперсонологія	2	
	Разом	10	4

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

міжнародні документи

1. Bucharest Declaration on Ethical Values and Principles of Higher Education in the Europe Region. Режим доступу : http://www.iau-aiu.net/sites/all/files/Bucharest_Dec_0.pdf.
2. ETINED Pan-European Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education. Режим доступу: https://www.coe.int/t/DG4/EDUCATION/etined_en.asp
3. Glendinning I. Promoting Maturity in Policies for Plagiarism across Europe and beyond. Режим доступу: https://www.coe.int/t/DG4/EDUCATION/etined/Irene_Glendinning_PragueForum2015.pdf
4. IAU-MCO Guidelines for an Institutional Code of Ethics in Higher Education. Режим доступу: <http://www.iau-aiu.net/content/new-iau-mco-guidelines-institutional-code-ethics-higher-education>
5. Pan-European Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education (ETINED). Режим доступу: https://www.coe.int/t/DG4/EDUCATION/etined/Etined_EthicalPrincipes_en.pdf
6. The European Charter for Researchers. The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers.– Brussels, European Commission, 2005. Режим доступу: http://ec.europa.eu/euraxess/pdf/brochure_rights/am509774CEE_EN_E4.pdf
7. Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution. A Report Prepared for the UNESCO 2009 World Conference on Higher Education. Philip G. Altbach, Liz Reisberg, Laura E. Rumbley. Executive Summary, Published in 2009 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Paris.
8. Бухарестская декларация этических ценностей и принципов высшего образования в Европе, 10 августа 2005 г. ЮНЕСКО–СЕПЕС. URL: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.almamater.md/articles/879/ru.html>

Публікації

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету/ Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.С. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.
2. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад. М.В. Григор'єва, О.І. Крикова, С.Г. Певко; за заг. ред. О.О. Гужви. 3-є вид., випр. і доп. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 66 с. URL: https://drive.google.com/file/d/19nOAorJfuCL_IT0wdxDHkxW2PxEj4g/view (дата звернення: 02.04.2019).
3. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю: Монографія / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні / П.О. Селігей. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. – 627 с.
4. Мацько Л. І. Українська наукова мова (теорія і практика) : навчальний посібник / Л. І. Мацько, Г. О. Денискіна. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. — 272 с.
5. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf> (дата звернення: 07.04.2019)

6. Основи бібліографічного опису. Складання бібліографічних списків. URL: www.library.ukma.edu.ua/fileadmin/.../Osnovu_bibliogr_opusy.pdf (дата звернення: 31.03.2019).
7. Семеног О. М. Культура наукової української мови: навч. посібник / О.М.Семеног. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216с.
8. Семеног О. Лінгвоперсонологія : навч. посіб. / Олена Семеног. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 192 с.
9. Семеног О., Вовк М. Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету : [монографія] / Олена Семеног, Мирослава Вовк. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 284 с.
10. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Київ: НАДУ, 2008. 184 с. URL:http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/c0815324-6801-436a-9214-67c1bb53edb7.pdf
11. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с. URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy akadernichnogopysma-metodychnirekomendatsiyi-ta-programa-kursu/> (дата звернення: 02.04.2019).

Статті

1. Американська асоціація університетських професорів // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С.
2. Бакіров В.С. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Основні результати дослідження за проектом №49169. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf> (дата звернення: 02.02.2019).
3. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти / М. Бойченко // Філософська думка. – К., 2014. – № 5. – С. 110–122.
4. Войтел С. Підготовка роботи до публікації / С. Войтел // Морфологія. – Дніпропетровськ, 2013. – Т. VII, № 1. – С. 101–102.
5. Гапон Н. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: крос-культурний аналіз / Н. Гапон, А. Худзіцка-Чупала, А. Лупіна-Вегенер // Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». – Львів, 2013. – Вип. 16. – С. 241–248.
6. Гончаренко С. Етичний кодекс ученого / С. Гончаренко; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський національний педагогічний ун-т імені В.Г. Короленка // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. – Київ-Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2011. – Вип. 1. – С. 25–34.
7. Гуманенко О.О. Місце рецензії в історії наукової періодики / О.О. Гуманенко // Наукові записки Української академії друкарства. Серія «Соціальні комунікації». – Львів, 2015. – Вип. 1 (50). – С.15–20.
8. Гунчак В.М., Чепига М.П. Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності і поблажливості / В.М. Гунчак, М.П. Чепига // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. – Львів, 2011. – Т. 13, № 3 (49). – С. 14–23.
9. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії / Т. Добко // Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». – К., 2008. – № 19. – С. 93–102.
10. Івасишина Т. Посилання чи покликання? Українська мова. 2010. № 1. С. 99.
11. Ромакін В.В. Мотивації, переконання та поведінка українських і американських студентів бакалаврату щодо норм академічної культури / В.В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». – Миколаїв, 2010. – Вип. 123, Т. 136. – С.34–41.

12. Semenoh O. Researcher's academic culture in the educational space of the university: linguo-axiological approach / O. Semenoh // Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. – Ivano-Frankivsk, 2017. – Vol. 4, No. 1. – P. 26–33
13. Семенов, О. Європейський та національний контексти академічної культури дослідника: досвід реалізації проекту Еразмус+Жан Моне модуль [Текст] / О. Семенов // Україна – Європейський союз: від партнерства до асоціації : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. – Луцьк : Терен, 2019. – С. 320–330. <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/7012>
14. Семенов О.М. Мовнокомунікативна особистість академічного учителя-лідера крізь призму лінгвопраксеології / Quo vadis humanitaris? Książka pamiątkowa z okazji 65-lecia prof. J. Pawlikowi.- O. Sinkiewicz, A.Kordonski, R. Kordonski.- Wyd-wo VERBINUM.- Warszawa – Lwow – Kijow.- 2017.- P.465-480.
15. Семенов О. М. Наставництво в науці і освіті дорослих / О. М. Семенов // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Педагогічні науки / редкол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. – Вип.152. – С. 46–51.
16. Семенов О. М. Семен Устимович Гончаренко як акмеособистість у царині методології науково-педагогічних досліджень / О. М. Семенов // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2016. – Вип. 4 (10). – С. 117–120. <http://fmojournal.fizmatsspu.sumy.ua/publ/4-1-0-127>
17. Семенов О. М. Академічна лекція і академічний учитель в цифрову епоху: праксеологічний підхід / О. М. Семенов // Фізико-математична освіта : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Фізико-математичний факультет ; редкол.: Ф. М. Лиман, В. С. Іваній, М. В. Каленик та ін. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. – Вип. 2 (12). – С. 140–146. <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/2245>
18. Семенов О. Електронні освітні ресурси в лінгвометодичній підготовці педагога-дослідника / О. Семенов // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2016. – № 10. – С. 123-134. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_10_13.
19. Семенов, О. М. Концепт «академічна культура дослідника» в українському і польському освітньо-педагогічному дискурсі [Текст] / О. М. Семенов // Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій.– Київ : APREI, 2020. – Вип. IV. – С. 139–152. <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/8886>
20. Семенов О.М. Формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників в умовах цифрового творчого середовища як наукова проблема / О.М. Семенов, О.В. Семеніхіна // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2017. –Т.16 . – №6 . – С.21-31.
21. Семенов Е. Н. Культура работы учителя с текстом научной коммуникации / Е. Семенов // Scientific Journal «ScienceRise», 2015. - Том 10/5 (15).- С.25-31. <http://journals.uran.ua/sciencerise/article/view/51930>
22. Семенов О.Цифрові наративи в методичній підготовці майбутніх учителів української мови і літератури", Професіоналізм педагога : теоретичні й методичні аспекти, вип. 5, № 2, с. 46-48, 2017.
23. Семенов О. Академічна лекція і академічний учитель в цифрову епоху: праксеологічний підхід// Фізико-математична освіта, № 2, с. 140-146, 2017.
24. Фініков Т. Академічна доброчесність: глобальний контекст та національна потреба. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. С. 11–13.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційний сайт Еразмус+ Україна: <http://erasmusplus.org.ua/>
2. Інформаційний сайт Програми «Еразмус+: Жан Моне» проекту «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів» Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка : <http://jmm.sspu.edu.ua/>
3. Інформаційний сайт Програми «Еразмус+: Жан Моне Київського університету імені Б. Грінченка проекту «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: рух України до Європейського Союзу» <http://heges.kubg.edu.ua>
4. Інформаційний сайт мережі освітньої інформації ЄС EURYDICE: <http://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>.
5. Інформаційний сайт Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО: <http://www.ibe.unesco.org/>
6. Інформаційний сайт Європейського центру вищої освіти CEPES: <http://www.cepes.ro>.
7. Інформаційний сайт Асоціації європейських університетів: <http://www.eua.be>.
8. Інформаційний сайт Європейської асоціації закладів вищої освіти EURASHE
9. I(European Association of Institutions in Higher Education): <http://www.eurashe.org>.
10. Інформаційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку. Інформація з питань освіти <http://www.oecd.org/education/>
11. Інформаційний сайт Світового банку. Індикатор: освіта : <https://data.worldbank.org/indicator>
12. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Міністерства юстиції України <http://www.informjust.kiev.ua>
14. Інформаційний сайт Center on International Education Benchmarking: <http://ncee.org/>
15. Інформаційний сайт UNESCO Institute for Statistics: <http://uis.unesco.org/>

Ресурси міжнародних і національних структур

12. Academic Integrity. Режим доступу: http://www.academia.edu/Documents/in/Academic_Integrity
13. Committee on publication ethics. Code of Conduct. Режим доступу: <http://publicationethics.org/resources/code-conduct>
14. Promoting Academic Integrity in Online Education. Режим доступу: <http://cdn.facultyfocus.com/wp-content/uploads/2012/11/promotingacademic-integrity-in-online-edu2.pdf>
15. The European Science Foundation. Fostering Research Integrity in Europe. Режим доступу: http://forschung.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/dle_forschung/Ombudsstelle/research_integrity_exreport.pdf
16. The European Science Foundation. The European Code of Conduct for Research Integrity. Режим доступу: http://www.staffs.ac.uk/assets/codeconduct-research-integrity_tcm44-77426.pdf
17. The International Center for Academic Integrity . Режим доступу: <http://www.academicintegrity.org/icai/home.php>

Електронні ресурси

1. Академічне письмо та бібліографія. – Назва з екрану. – Режим доступу: bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1.
2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України. – Назва з екрану. – Режим доступу: mon.gov.ua/content/Новини/.../academichna-dobrochesnist.pdf.

3. Бакіров В. С. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Основні результати дослідження за проектом No 49169. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf>.
4. Етичний кодекс викладача та студента [Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу]. – Назва з екрану. – Режим доступу: http://nung.edu.ua/files/attachment_news/etic_codex.pdf.
5. Кодекс честі викладача державного вищого навчального закладу [Криворізький національний університет]. – Назва з екрану. – Режим доступу: ktu.edu.ua/uploads/files/.../kodex_vykladacha.doc.
6. Кодекс честі Національного технічного університету України - КПІ. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://kpi.ua/code>.
7. Пан бібліотекар. Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.бібліотекар.укр/.
8. Про Етичний кодекс ученого України. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf.
9. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/>.
10. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: DSpace. – Назва з екрану. – Режим доступу: ela.kpi.ua/handle/123456789/16051.
11. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>. 48
12. Стили оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliohrafichnykh.
13. Українські наукові журнали: Головна. – Назва з екрану. – Режим доступу: usj.org.ua/.
14. Committee on Publication Ethics: (COPE): Promoting integrity in research publication. – Назва з екрану. – Режим доступу: publicationethics.org/.
15. Plagiarism.org - Best Practices for Ensuring Originality in Written Work. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.plagiarism.org/.

Підручники, посібники, навчально-методичні видання

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).
2. Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права / С.В. Бондаренко. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.
3. Етичний кодекс ученого України [проект]. – К.: Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2009. – 16 с.
4. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. – Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.
5. Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. / О.М. Семенов, О.Л. Фаст. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 220 с.

Словники

1. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. – 2000. – 87 с.
2. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови / В.М. Русанівський (голова ред. кол.). – 2. вид., випр. і доп. – К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. – 824 с.

3. Українсько–російський словник наукової термінології / За заг. ред. Л.О.Симоненко. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 416с.
4. Фразеологічний словник української мови. У 2 книгах. Друге видання. – К.: Наукова думка. – 1999. – Кн. 1, 2.
5. Чак Є. Д. Складні випадки правопису та слововживання. – К. : А.С.К., 1998. – 272с.
6. Шевчук С.В. Разом, окремо, через дефіс. А–Я: Орфографічний словник: 32000 слів: Найуживаніші слова і словосполучення. Найновіші запозичення. Спеціальна різногалузева термінологічна лексика. – К.: А.С.К., 2006. – 416 с.
7. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення. – 2-ге вид., переробл і доповн. - К.: Вища шк., 2008.- 2008.- 487 с.
8. Широков В.А., Шевченко І.В., Рабулець О.Г., Костишин М., Пещак М.М. Словники України – інтегрована лексикографічна система. Електронний ресурс / НАН України; Український мовно–інформаційний фонд. – К., 2001. – 1 електрон. опт. диск (CDR).
9. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник–довідник. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Франка, 2005. – 88 с.
10. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови / Наук. ред. Ф. С. Бацевич. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – 192 с.
11. Вассер С. П., Дудка І. О., Єрмоленко В.І., Зерова М. Д., Ільченко А.Я. Російсько-український словник наукової термінології: Біологія. Хімія. Медицина / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні / О.Л. Бельгард (ред.). — К. : Наук. думка, 1996. — 660с.
12. Гринчишин Д. Г., Капелюшний А. О., Пазяк О. М., Сербенська О. А., Терлак З. М. Словник труднощів української мови: Близько 15000 слів / С.Я.Єрмоленко (ред.). — К. : Радянська школа, 1989. — 336с.
13. Дзюбишина- Мельник Н. Я., Дужик Н. С., Єрмоленко С. Я., Ленець К. В., Пустовіт Л. О. Культура мови на щодень / НАН України; Інститут української мови / С.Я. Єрмоленко (ред.). — К. : Довіра, 2000. — 170с.
14. Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С.Я.Єрмоленко (ред.). – К.: Либідь, 2001. – 224с.
15. Караванський С. Російсько–український словник складної лексики. – К.: Вид. центр "Академія", 1998. – 712 с.
16. Карачун В.Я. Орфографічний словник наукових і технічних термінів: Правопис. Граматика: Понад 30 000 слів. – К.: Криниця, 1999. – 524с.
17. Кочерган М.П. Словник російсько–українських міжмовних омонімів. – К.: Академія, 1997. – 400 с.
18. Пономарів О.Д. Фонема г і г: Словник і коментар. – К.: Вид. центр "Просвіта", 1997. – 40 с.
19. Практичний словничок нормативних висловів / Упоряд. А. Сербенська. – Львів: НТШ, 2002. – 35с.
20. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля – К., 2006. – 716 с.
21. Словник–довідник з культури української мови / Д.Гринчишин, А.Капелюшний, О.Сербенська, З.Терлак. – К.: Знання, 2004. – 367 с.

Інтернет-ресурси

<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
<http://chak-chy-pravylnno-my-hovorymo.wikidot.com/>
<http://kultura-movy.wikidot.com/>
<http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
<http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>
<http://nepravylnno-pravylnno.wikidot.com/>